

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 4. 2014, č. j. 41 Ad 12/2013 - 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení případu

[1] Žalobce pracoval od uzavření pracovní smlouvy dne 2. 4. 1978 do ukončení pracovní činnosti dne 3. 12. 1994 u zaměstnavatele Jihomoravské lignitové doly s. p., důl 1. Máj, Dubňany, jako horník. Dne 1. 10. 2012 podal žádost o starobní důchod s datem přiznání od 13. 8. 2012 (tedy v 55 letech a 6 měsících), které nebylo vyhověno proto, že za období od 1. 1. 1993 do skončení pracovního poměru v roce 1994 se nepodařilo prokázat, že odpracoval stanovený počet směn v hornictví I. AA pracovní kategorie. Právní nástupce původního zaměstnavatele DIAMO s. p. totiž sice potvrdil dostatečný počet žalobcem odpracovaných směn, avšak nikoli

již to, že je odpracoval v preferované pracovní kategorii, tj. pod zemí v hlubinném dole, neboť zaměstnavatel v rozporu se svými povinnostmi nevedl po tuto dobu evidenci fárání a vykonání důlní směny.

[2] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) vyhověl žalobě a rozsudkem označeným v záhlaví (dále jen „napadený rozsudek“) rozhodnutí žalované označené rovněž v záhlaví, jímž byly zamítnuty námitky žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení Praha ze dne 15. 11. 2012, č. j. x, o zamítnutí žádosti o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 28 a § 74 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[3] Vyšel z toho, že je nesporné, že žalobce před 1. 1. 1993 získal 14 roků a 228 kalendářních dní zaměstnání v hornictví I. AA pracovní kategorie a spornou zůstala pouze doba od 1. 1. 1993 do rozvázání pracovního poměru dne 2. 12. 1994. Žalobce tvrdil, že i po celou tuto dobu pracoval pod zemí jako horník, v preferované pracovní kategorii, a dokládal to vlastním čestným prohlášením, jakož i čestným prohlášením čtyř svědků, bývalých spolupracovníků. Žalovaná však založila své zamítavé rozhodnutí na tom, že doba od 1. 1. 1993 nebyla nástupnickou organizací zaměstnavatele žalobce potvrzena s odůvodněním, že doklady, jež od původního zaměstnavatele obdržela, uvádějí pouze počet odpracovaných dnů, a neobsahují údaje o tom, že by pracovní směny byly odpracovány v I. AA pracovní kategorii (nedisponuje totiž vůbec žádnými záznamy o odfáraných směnách zaměstnanců bývalého zaměstnavatele po 31. 12. 1992). Krajský soud při jednání vyslechl jako svědky tři osoby, jejichž čestnými prohlášeními se žalobce snažil doložit svá tvrzení, a ti shodně prohlásili, že po celou dobu, co se s žalobcem pracovně setkávali (šlo vždy o řadu let), vykonával hornickou profesi v podzemí, stejně jako oni. Z toho krajský soud vzal za prokázané, že po stanovenou dobu pracoval jako horník a později střelmistr v podzemí hlubinného dolu, takže naplnil podmínky § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, a důchodové hranice dosáhl ve věku 55 let.

II.

Kasační stížnost

[4] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Podle ní ani soudem provedené důkazy věrohodně nepotvrzují, že žalobce pracoval v I. AA preferované pracovní kategorii i v letech 1993-4 a získal tak dobu potřebnou pro vznik nároku na starobní důchod v 55 letech. Poukázala na to, že u preferovaných pracovních kategorií byly organizace povinny sledovat, nejen zda činnost byla vykonávána na rizikovém pracovišti, ale také její míru ve vztahu k ostatním činnostem (tj. zda byla vykonávána soustavně či převážně). Časová převaha se v rámci kalendářního měsíce sledovala dokonce po jednotlivých hodinách a zaměstnání se zařazovalo do preferované kategorie s ohledem na celkový počet hodin té činnosti, která převažovala. Chybějící denní výkazy lze nahradit jen jinými nezpochybnitelnými (zejména listinnými) důkazy. Za takový důkaz stěžovatelka svědecké výpovědi nepovažovala, neboť jejich věrohodnost je podle jejího názoru narušena velkým časovým odstupem a tvrzení jednoho ze svědků nebyla zcela shodná s předchozím čestným prohlášením. Měla za to, že vůbec nelze objektivně svědeckými výpověďmi prokázat skutečný výkon zaměstnání v preferované kategorii, takže ani vzhledem ke specifčnosti a výjimečnosti této pracovní činnosti není možné zjistit dostatečně úplný skutkový stav. Stěžovatelka namítla, že § 53 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, připouští nahrazení předložení listiny svědeckým prohlášením, pouze stanoví-li tak zvláštní zákon. Speciální úprava obsažená v § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, sice připouští využít čestného prohlášení podpořeného

pokračování

svědeckou výpovědí, ale pouze k prokázání doby pojištění (zaměstnání), nikoli jeho zařazení do preferované pracovní kategorie. Navrhla zrušení napadeného rozsudku pro nesprávné právní posouzení a nedostatečně zjištěný skutkový stav věci.

[5] Žalobce se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti pouze vyslovil souhlas s posouzením věci krajským soudem.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[7] V kasační stížnosti činí stěžovatelka sporným, zda krajský soud dospěl ke správnému závěru stran průkaznosti naplnění podmínky dostatečného počtu odpracovaných směn v zaměstnání odpovídajícímu preferované pracovní kategorii v době po 1. 1. 1993.

[8] Před 1. lednem 1993 byla všechna zaměstnání zařazena do pracovních kategorií. Ty byly celkem tři a ve všech se vyskytovaly různé hornické profese, avšak pouze s I. kategorií je spojena výhoda snížené věkové hranice pro nárok na starobní důchod. V žalobcově případě je nesporné, že do 31. 12. 1992 odpracoval 14 roků a 228 kalendářních dnů v pracovní kategorii I. AA zahrnující zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí v jiných než uranových hlubinných dolech [§ 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení]. To by samo o sobě s ohledem na § 174 odst. 1 písm. a) téhož zákona, odůvodňovalo vznik nároku na starobní důchod v 56 letech. Zákonem o zrušení pracovních kategorií sice dosavadní dělba zaměstnání do kategorií zanikla, ale určité dílčí, odstupňované nároky v oblasti snížené věkové hranice zůstaly zachovány pro ty osoby, které získaly v příslušné kategorii aspoň 4 plné potřebné doby zaměstnání za podmínky, že zaměstnání v I. pracovní kategorii trvalo k 31. 12. 1992 (získání potřebné doby tedy zabránil jen zákon o zrušení kategorií).

[9] Podle základní právní úpravy [§ 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení] má občan, který byl zaměstnán nejméně 15 roků v kategorii I. AA, nárok na starobní důchod v 55 letech věku (tzv. „plný nárok“). Nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, přineslo některým pojištěncům změny jak do stanovení věkové hranice nároku na starobní důchod, tak i do jeho výměry. Vztahuje se na horníky, kteří nastoupili do zaměstnání I. AA před zrušením kategorií, ale nestihli (do jejich zrušení) splnit podmínky pro „plné nároky“. Zmíněné nařízení obsahuje také klíč pro převedení doby získané před 1. 1. 1993 a doby od tohoto data na společnou základnu právě z toho důvodu, že od 1. 1. 1993 zanikly s pracovními kategoriemi i podrobné postupy pro evidování dob vykazovaných u zaměstnání příslušné kategorie. Zatímco před 1. lednem 1993 bylo možno počty dob započitatelných jako I. AA dovést z přesných záznamů na evidenčních listech důchodového pojištění, a to v kalendářních dnech, v období po 31. 12. 1992 je možno sledovat faktory pouze podobné: zaměstnání srovnatelná s dřívější I. AA a počty směn, v nichž bylo po převážnou část vykonáváno uvedené zaměstnání (zjednodušeně řečeno: „odfáraných“ směn).

[10] Protože splnění obecné podmínky pro vznik nároku na starobní důchod, tj. podmínky celkové potřebné doby důchodového pojištění není v žalobcově případě zpochybňováno, bylo

třeba pouze ověřit, zda je žalobce osobou, která před 1. 1. 1993 vykonávala zaměstnání v kategorii I. AA a odpracovala v zaměstnání v hornictví celkem (i po tomto datu) alespoň 3300 směn. Celkový počet směn se přitom zjistí tak, že se počet kalendářních dnů zaměstnání v hornictví před zlomovým datem vynásobí koeficientem, a po tomto datu se za odpracovanou směnu považuje každá směna, v níž stěžovatel *po převážnou část vykonával podle potvrzení vydaného podle § 4 zaměstnání v hornictví* [§ 1 písm. b) nařízení vlády č. 363/2009 Sb.]. Zaměstnáním v hornictví se rozumí *zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo (...) zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let* [§ 1 písm. a) téhož nařízení vlády], tedy tzv. plný nárok (viz výše). Podle § 4 citovaného nařízení vlády *zaměstnavatelé, u nichž byly v období od 1. ledna 1993 do 31. prosince 2008 zaměstnány osoby vykonávající zaměstnání v hornictví, potvrzují počet směn odpracovaných v zaměstnání v hornictví na žádost těchto osob, a to na tiskopisu vydaném Českou správou sociálního zabezpečení. Při splnění výše uvedených podmínek by důchodový věk žalobce činil 55 let a 6 měsíců* [§ 2 písm. b) téhož nařízení vlády].

[11] V dané věci je tedy rozhodné, zda stěžovatel po 1. lednu 1993 do skončení pracovního poměru odpracoval dostatečný počet směn v zaměstnání odpovídajícímu dřívější kategorii I. AA. Relevantní jsou tedy pouze ty směny, kdy převážnou část každé jednotlivé z nich odpracoval pod zemí. Nařízení vlády přitom říká, že potřebné údaje má správní orgán čerpat z potvrzení vydaných zaměstnavatelem.

[12] Stěžovatelka zohlednila žalobci pouze směny odpracované před 1. 1. 1993, které po přepočtení koeficientem činí 3 203 z potřebných 3 300 směn. Žádné další, po 1. 1. 1993 odpracované, dny ani směny nezapočítala, protože se dle jejího názoru žalobci nepodařilo prokázat, že je odpracoval v podmínkách charakterizujících dřívější kategorii I. AA, tj. v podzemí. Období po 1. 1. 1993 hodnotila jako zaměstnání v kategorii III., jež nijak pojištěnce při určení důchodového věku ani výměry starobního důchodu nezvýhodňuje. Právní nástupce bývalého zaměstnavatele žalobce na dotaz stěžovatelky výslovně uvedl, že žádanou dokumentaci k dispozici nemá, a proto tedy příslušné potvrzení vystavit nemůže. Stěžovatelka trvala na prokázání zjišťovaných skutečností nařízením vlády předvídaným způsobem a odmítla započítat vykázané směny přesto, že selhání při vedení příslušných evidencí lze přičítat výhradně bývalému zaměstnavateli žalobce a nikoli žalobci samotnému. Konstatovala, že jde o otázku odbornou, kterou musí zodpovědět výlučně zaměstnavatel, nikoli ona sama či jiné osoby (čestná prohlášení žalobce a čtyř svědků, jeho spolupracovníků).

[13] Krajský soud poté, co při jednání zaznamenal přednes žalobce a vyslechl tři z těch, kdo učinili čestné prohlášení, jako svědky, na základě shodného vyznění jejich výpovědí vzal za prokázané, že i všechny směny evidované jako odpracované po 1. 1. 1993 odpracoval žalobce stejným způsobem jako předchozích více než 14 let, tj. v podzemí jako horník a poté střelmistr.

[14] Z předchozího shrnutí je zřejmé, že i po zrušení zákonného vymezení pracovních kategorií lpělo břemeno evidování (důchodově relevantního) způsobu výkonu práce na zaměstnavateli. Je pravdou, že nařízení vlády č. 363/2009 Sb. počítá s prokazováním počtu odpracovaných směn, jakož i druhu vykonané práce potvrzením zaměstnavatele [§ 1 písm. b)] a za tím účelem mu stanoví povinnost takové potvrzení na příslušném tiskopisu vydávat (§ 4). Neřeší však již situaci, kdy je objektivně nemožné takové potvrzení opatřit, jako v této věci, kdy do práv a povinností původního zaměstnavatele vstoupil nový subjekt a potřebné záznamy od svého předchůdce neobdržel. V takovém případě je zapotřebí za účelem opatření skutkových podkladů pro rozhodnutí aplikovat obecná pravidla pro dokazování stanovená v § 51 odst. 1 ve spojení s § 1 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podle

pokračování

něhož lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy, a to zejména listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek. Současně podle § 3 správního řádu je řízení před orgánem rozhodujícím o dávce důchodového pojištění ovládáno zásadou materiální pravdy. Správní orgán je podle této zásady odpovědný za zjištění skutkového stavu, o němž nejsou *důvodné* pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky dle § 2 správního řádu. Ustanovení § 12 a 13 zákona o organizaci sociálního zabezpečení nadto svěřuje orgánům sociálního zabezpečení výrazné pravomoci nejen k získávání (vyžádání) podkladů pro rozhodnutí od jiných subjektů, ale také k jejich hodnocení, kontrole. Stěžovatelka si proto jako aktivní subjekt musí (při nezbytné součinnosti pojištěnce) podle § 50 odst. 2 správního řádu opatřit podklady pro vydání rozhodnutí nezbytné ke zjištění skutkového stavu věci. Podklady si správní orgán opatřuje především jednak z údajů uvedených v evidenčních listech důchodového pojištění a jednak na základě šetření prováděného podle § 11 zákona o organizaci sociálního zabezpečení. Výše uvedené činnosti stěžovatelka vykonává pro veřejnost v rámci veřejné správy, je proto povinna v souladu se zásadou zakotvenou v § 4 odst. 1 správního řádu vycházet dotčeným osobám podle možností a v souladu se zákonem vstříc.

[15] Z výše uvedeného je zřejmé, že stěžovatelka za jediný důkaz způsobilý prokázat specifický charakter prokazatelně vykonané práce ve sporném období považovala potvrzení zaměstnavatele dle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. V kasační stížnosti sice připustila, že chybějící denní výkazy by bylo lze nahradit jinými důkazy, ale pouze těmi „nezpochybnitelnými (zejména listinnými).“ Nenaznačila ovšem, jaké listiny by to měly být a jakým způsobem by měly být opatřeny. Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud jde o důkazní relevanci potvrzení zaměstnavatele dle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., stěžovatelka má sice primárně povinnost z těchto dokladů vycházet, avšak k prokázání druhu vykonané práce lze v souladu s § 51 správního řádu užít všech důkazních prostředků vhodných ke zjištění skutečného stavu věci. V nyní projednávaném případě stěžovatelka k důkazům, které žalobce předložil, vůbec nepřihlédla. Ačkoli se tři svědci, již ve správním řízení poskytli čestné prohlášení, dostavili na jednání soudu, kde potvrdili verzi žalobce, že i v rozhodném období pracoval (spolu s nimi) v podzemí, stejně jako před 1. 1. 1993, stěžovatelka v kasační stížnosti paušálně odmítla relevanci jejich výpovědí. Aniž by zpochybnila věrohodnost svědeckví konkrétními nesrovnalostmi, dovozovala její nedostatek z vágního tvrzení o velkém časovém odstupu. Zdůraznila také, že svědek František Matza v rozporu s původním prohlášením u soudu vypověděl, že si s odstupem let již na přesné období, kdy žalobce pracoval v dole, již nevzpomíná, i když nevyloučil, že pracoval v podzemí a jednu dobu jako střelmistr (pozn. soudu: dne 24. 9. 2012 totiž písemně čestně prohlásil, že žalobce pracoval ve všech směnách v období 1. 1. 1993 – 31. 1. 1994 pod zemí).

[16] Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit s tvrzením stěžovatelky v kasační stížnosti, že není možné dostatečně zjistit úplný skutkový stav věci, protože objektivně svědeckými výpověďmi nelze prokázat výkon zaměstnání v kategorii I.AA. Povinností stěžovatelky naopak bylo zvážit všechny okolnosti, jež vyšly při řízení najevo, a pečlivě a transparentně je vyhodnotit. Při objektivní nedostupnosti preferovaného důkazního prostředku, která navíc vznikla porušením povinnosti třetího subjektu, měla jednak náležitě hodnotit důkazy předkládané žalobcem, a v případě, že by je neshledala dostačujícími, ještě vyvinout k opatření relevantních důkazů aktivitu vlastní. Na rozdíl od stěžovatelky zdejší soud nepokládá skutečnost, že svědci se s žalobcem setkávali pracovním jen na pracovišti, za svědeckví oslabující. Je naopak logické vytěžít ty osoby, které v podzemí skutečně byly fyzicky přítomny a samy vykonávaly vedle žalobce práci obdobnou či stejnou. I když neexistují přesné časové záznamy, je namísto zvážit hodnotu tvrzení a důkazů z hlediska bezrozpornosti a pravděpodobnosti; ostatně i skutečnosti osvědčené kým potvrzením zaměstnavatele, jež by stěžovatelka byla bez dalšího akceptovala,

by bylo v konkrétním případě možné pomocí jiných důkazů zpochybnit. V tomto případě nelze přehlédnout, že ve vztahu ke skutečnostem tvrzeným a podle možností dokládaným žalobcem stěžovatelka nepředložila žádný důkaz, resp. neuvedla jediné tvrzení, které by zakládalo důvodné pochybnosti o tom, že žalobce po více než 14ti letech náhle začal vykonávat po 1. 1. 1993 jiný druh práce.

[17] Pokud jde o řízení před soudem, k němuž se vztahuje uplatněný kasační důvod, lze s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 15/2013-28 ze dne 24. července 2013 dodat, že v českém právním řádu neplatí tzv. zákonná teorie průvodní, podle které lze určitou skutečnost prokazovat jen určitým druhem důkazů, jak ostatně vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 16. prosince 2004 sp. zn. III. ÚS 107/04 (N 192/35 SbNU 509), všechna rozhodnutí Ústavního soudu dostupná na <http://nalus.usoud.cz>. Právě naopak, za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. srpna 2009 č. j. 2 Afs 96/2008 - 74). Volné hodnocení důkazů již svou povahou vylučuje jakoukoliv podrobnější právní úpravu, která by omezovala volnost a svobodu soudce při hodnocení důkazů. Soudce je při této činnosti povinen respektovat pouze pravidla logického myšlení a obecné zkušenostní poznatky (zkušenostní věty), není-li jejich uplatnění v konkrétním řízení výsledným dokazováním zpochybněno (MACUR, Josef. *Postmodernismus a zjišťování skutkového stavu v civilním soudním řízení*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 247 s. 107). Moderní soudní řády různých zemí odmítly zásadu zákonné teorie průvodní, neboť „svým těžkopádným formalismem a necitlivým přístupem k realizaci složitého úkolu pravdivého objasnování skutečností důležitých pro posouzení a rozhodnutí sporu vytvořila paradoxní situaci, za které pouze mařila dosahování cílů, k jejichž plnění byla původně vytvořena a zakotvena v civilních soudních řádech. Představovala primitivní koncepci, neodpovídající složitě realitě skutečností vnějšího světa, které mají být v civilním soudním řízení pravdivě zjišťovány“ (tamtéž s. 111); k tomu srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 6 Ads 85/2013 - 33.

[18] Ustanovení § 77 odst. 1 s. ř. s. opravňuje správní soud provádět samostatně důkazy při jednání. Dle § 77 odst. 2 s. ř. s. správní soud není vázán skutkovým zjištěním správního orgánu; může zopakovat nebo i doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak (princip tzv. „plné jurisdikce“). Tento požadavek lze vyjádřit tak, že soud při svém rozhodování nesmí být omezen ve skutkových otázkách jen tím, co nalezl správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ze známých hledisek závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Soud zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 32/2006 ze dne 28. března 2007, publ. pod č. 1275/2007 Sb. NSS). Přitom podle § 125 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s., mohou v řízení před soudem za důkaz sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci. Důkazy pak soud hodnotí podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 132 o. s. ř.).

[19] Ve světle těchto zásad krajský soud provedl vlastní dokazování ve smyslu § 77 s. ř. s. a zhodnotil důkazy shromážděné správními orgány. Za důkazní situace, ve které zaměstnavatel neplnil své povinnosti uložené mu nařízením vlády č. 363/2009 Sb., vycházel krajský soud z tvrzení žalobce a tří svědeckých výpovědí. Svědek M. F. uvedl, že pracoval v dolech Dubňany v letech 1983 až 1996 a od počátku se se žalobcem pravidelně setkával, přičemž žalobce po celou dobu pracoval v podzemí, v letech 1992 – 1994 jako střelní mistr. Svědek L. v P. pracoval v tomtéž dole v podzemí v letech 1975 – 2008 a potvrdil, že žalobce po celou dobu, co ho zná, pracoval

pokračování

v podzemí. Konkrétně v roce 1993 pracovali přímo spolu, žalobce jako horník a poté střelmistr. Svědek F. M. pracoval pro stejného zaměstnavatele v letech 1964 až 1996 a s odstupem tolika let si nevzpomněl na přesné období, kdy tam pracoval i žalobce. Potvrdil ale, že v místě pracoval celou řadu let, vždy v podzemí s tím, že po určitou dobu také jako střelmistr. Z uvedených důkazů vyplývalo, že žalobce i po prvním lednu pracoval v podzemí hlubinného dolu jako horník a později střelmistr. Krajský soud dospěl k závěru, že předmětné důkazy výkon práce specifického charakteru i po 1. 1. 1993 prokazují. Jeho závěr se s ohledem na výše uvedené jeví Nejvyššímu správnímu soudu jako přesvědčivý a správný. Je to ostatně především krajský soud, který je povolán přezkoumat napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Intervence ze strany kasačního soudu je v tomto ohledu výjimečná a omezuje se na vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žádné takové však Nejvyšší správní soud v řízení před krajským soudem neshledal.

[20] Nejvyšší správní soud dodává, že § 53 odst. 5 správního řádu nebrání, aby k prokázání určité skutečnosti byly využity jiné důkazní prostředky namísto listiny, jak se domnívala stěžovatelka. Uvedené ustanovení totiž míří na situace, kdy v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem je možné čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí *o obsahu* listiny, která je nečitelná, zničená či ztracená apod., nahradit její předložení. To je zcela odlišná situace od té právě řešené, kdy svědecké výpovědi posloužily jako důkaz o druhu odpracované práce, nikoli o tom, co kýžené potvrzení zaměstnavatele mělo obsahovat.

[21] Krajský soud správně zavázal žalovanou, aby nadále vycházela z toho, že žalobce splnil podmínky § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., a patří tedy mezi osoby, na něž se privilegia zde uvedená vztahují. Bez dalších úvah však dodal, že žalobce dosáhl důchodového věku pro přiznání starobního důchodu v 55 letech. Ohnisko sporu před krajským soudem leželo v prokazování odpracovaných směn pro vyřešení otázky, zda se na žalobce vztahuje osobní působnost zmíněného nařízení vlády, takže pro závěr o konkrétní věkové hranici pro nárok na starobní důvod soud žádné úvahy nevedl. Nejvyšší správní soud proto s poukazem na obsah správních spisů koriguje tento údaj tak, že dle § 2 písm. b) nařízení vlády č. 363/2009 Sb. činí důchodový věk žalobce 55 let a 6 měsíců. K datu dosažení tohoto věku také o důchod žádal a nesporně splnil podmínky § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, tj. 25 let pojištění a z toho 14 roků zaměstnání v kategorii I. AA. Ze shodných premis ostatně vycházela i stěžovatelka v napadeném rozhodnutí. Zmíněný nedostatek je zřejmým pochybením, které však nemůže zvrátit závěr o tom, že krajský soud důvodně uznal žalobní námitky a napadené rozhodnutí stěžovatelky jako nezákonné zrušil. Napříště je pro správní orgány závazný právní názor vyjádřený v rozsudku krajského soudu, Nejvyšším správním soudem doplněný o správný údaj o věkové hranici pro nárok na starobní důchod žalobce.

[22] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. shledal nedůvodnou, a proto ji zamítl.

IV. Náklady řízení

[23] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona; ostatně neměla by je, ani kdyby úspěšná byla, neboť jde o věc důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.). Žalobce měl ve věci úspěch,

nebyl však zastoupen advokátem a sám žádné náklady řízení neuplatnil, proto mu ani nebyla jejich náhrada přiznána.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu